

Брейн-ринг «Будьмо знавцями своєї МОВИ»

Мета: Навчити учнів розуміти і збагачувати рідну мову, мислити творчо. Розвивати вміння аналізувати і синтезувати, активність, мислення, творчі здібності дітей. Виховувати повагу до рідної мови, дружбу, згуртованість, бажання змагатись і перемагати у чесній грі.

Умови гри: Кожна команда складається з 5 чоловік, яку очолює капітан. В ході змагання команди набирають бали, виграє та, у якої кількість балів більша. По закінченню гри команда-переможець отримує грамоту.

Обладнання: конверти із завданням.

Хід заняття

I. Організаційна частина

II. Основна частина

1. Слово вчителя.

- Діти! Сьогодні ви маєте можливість позмагатися на звання кращих знавців мови. Змагання проходять у формі брейн-рингу. Слово «брейн» (від англ.) «brain», що в перекладі «мозок», а слово «ринг» - дзвінок. Назва гри укр. мовою «мозок дзвонить».

Брейн – блискуча думка, ідея.

Ринг – майданчик для змагань, арена

2. Вихід і привітання команд.

«Мовознавці»

Девіз: Без неї жити неможливо,
Для всіх людей вона важлива.
Без неї пісні не співати.
Без неї й слова не сказати.
Тож до бою кличте, друзі,
До мовного бою.
Мово рідна, Україно,
Ми завжди з тобою.

«Патріоти»

Девіз: Ми за Україну,
Ми за рідне слово.
Будем знати й пам'ятати
Солов'їну мову.
Хто мову вшановує свою,
Хай той переможе в бою.
Вчіть нашу мову солов'їну і не зазнавайтесь.

3. Конкурс «Розминка».

- 1) Який числівник наказує? (Три)
- 2) Якою косою не можна косити? (Дівочою)
- 3) Яке поле не виореш? (В зошиті)
- 4) Скляний ящик із водою для риб? (Акваріум)
- 5) Яке місто літає над головами? (Орел)
- 6) Якою частиною мови може бути слово мати? (Іменник, дієслово)
- 7) Прилад для визначення сторін світу (Компас)
- 8) На які антоніми націлена стрілка компаса? (Північ – південь)
- 9) Жуйна тварина з одним чи двома горбами? (Верблюд)
- 10) Апарат для розмови на відстані (Телефон)
- 11) Рослина з великими жовтими зернами, які зібрано у качани (Кукурудза)
- 12) Підземна міська залізниця (Метро)

4. Конкурс капітанів.

Визначити тип речення за метою висловлювання та за інтонацією.

- а) Вивчайте, любіть свою мову,
Як світлу Вітчизну любіть.
- б) Ой, яка чудова українська мова!

5. Конкурс «Швидко назвати антоніми»

(У разі затримки відповідає наступний гравець.)

Весело – сумно

Мороз – спека

Високий – низький

Білий – чорний

Сміється – плаче

Важкий – легкий

Світлий – темний

Старість – молодість

Зло – добро

Згадати – забути

Чисто – брудно

Сухий – мокрий

Ворог – друг

Працьовитий – лінивий

Кричати – мовчати

Ніч – день

Радісний – сумний

Шкідливо – корисно

Вечір – ранок

Вчора – сьогодні

Лягати – вставати

Довгий – короткий

Новий – старий

Плюс – мінус

6. Конкурс «Знавці фразеологізмів»

Пропоную командам вибрати по 2 конверти із завданням. Час на виконання – 5 хвилини.

1. Як зірок на небі – багато.
Пасти задніх – відставати.
Збити з пантелику – заплутати.

Брати ноги на плечі – тікати.

2. Ворон лічити – байдикувати.
Під самим носом – близько.
Від горшка два вершка – маленький.
На голках сидіти – переживати.
3. Нагріти руки – збагатитися.
Ні пари з вуст – мовчати.
Побити горшки – посваритись.
За царя Панька, як була земля тонка – давно.
4. Прикусити язика – замовкнути.
Як кіт наплакав – мало.
Зарубати на носі – запам'ятати.
Мов у воду опущений – сумний.

7. Конкурс «Всезнайки».

Кожна команда отримує аркуш з початком прислів'я (6 у кожній команді), яке треба продовжити.

1. *Та земля мила..., де мати родила.*
2. *Не кажи – не вмію..., а кажи навчусь!*
3. *Людина без Батьківщини -... як соловей без пісні.*
4. *Під лежачий камінь... вода не тече.*
5. *Книга вчить... як на світі жити.*
6. *Хочеш їсти калачі... не лежи на печі.*
7. *Слово не горобець... вилетить не впіймаєш.*
8. *Вчення світ... а невчення тьма.*
9. *Любиш кататися... люби і саночки возити.*
10. *Краще синиця в руках... ніж журавель в небі.*
11. *Праця чоловіка годує..., а лень марнує*
12. *Бережи плаття знову..., а честь змолodu.*

8. Конкурс «Розвиток мовлення».

Складіть твір-мініатюру на тему: «Птахи навесні» за поданим зачином

З приходом весни, з появою рослин і комах у сади і ліси переселилися зимуючі птахи.

9. Конкурс «Запитання на вибір»

На дошці розцвіла квіточка з 8 пелюстками. Кожна має свій номер і цікаве мовне запитання на звороті. Представники команд вибирають пелюстки і відповідають на питання, попередньо зачитавши для всіх. Якщо нелегко відповісти, можна 10 секунд, порадитися з командою, тоді відповісти. За кожен правильну відповідь – 1 бал.

- 1) Яка частина мови називається числівником?
- 2) Яка частина мови називається займенником?
- 3) Яка частина мови називається дієсловом?
- 4) Яка частина мови називається прикметником?

- 5) Як пишуться займенники з прийменниками?
- 6) На які групи поділяються числівники?
- 7) Які займенники належать до особових?
- 8) Яким членом речення можуть бути займенники?

10. Конкурс «Відгадайте шаради».

- А) Корінь від слова «тепло»
Суфікс від слова «столиця»
Закінчення від слова «земля»
(Теплиця)
- Б) Префікс від слова «посадка»
Корінь від слова «двірник»
Закінчення від слова «земля»
(Подвір'я)
- В) Префікс від слова «під'їхав»
Корінь від слова «водичка»
Суфікс від слова «лісник»
(Підводник)
- Г) Префікс від слова «поїзд»
Суфікс від слова «лісник»
Корінь від слова «радити»
(Порадник)

11. Конкурс «Літературна вікторина».

- Красень-чоловік у повному розквіті сил. Має те, що ви, чоловіки, не всі любите. Високо літає, але низько ніколи не падає. Він – ненька, друг, привид та джентльмен одночасно. («Карлсон»)
- Він був скалічений, пережив морську мандрівку, біди. Побував навіть у риб'ячому шлунку і загинув у полум'ї. Його любила служниця Терпсихори – богині танцю. («Олов'яний солдатик»)
- Коли годинник б'є 12 разів, багатство перетворюється на бідність і може загубити те, що принесе потім щастя. Хто і що загубив? («Попелюшка», черевичок)
- Неперевершений шибеник. Представник сімейства овочів. Неповнолітній скоїв правопорушення і сидів за ґратами. Дякуючи винахідливості, завжди поспішав встановлювати справедливість. Про кого мова? (Чиполіно)
- Розв'яжіть ланцюжок: життя – золото, золото – мовчання, мовчання – запорука успіху, успіх – у кропиві, кропива – на пір'я, з пір'я – тепло. Тут і казці кінець. («Дикі лебеді»)
- Шановні математики. Вам відоме ім'я математика Льюїса Керолла. Він популярний не лише в математичних колах, тому що відкрив одну нову країну. Яку? («Країна чудес», Задзеркалля)
- Її зріст приблизно 2 см 54 мм, ліжка – горіхова шкаралупка, покривало – трояндова пелюстка. Була красунею. Її радо брали заміж, але всі

випадки закінчувались невдало. І зробила вона свій вибір аж у кінці казки, в неї вирости крила. Хто це? («Дюймовочка»)

III. Підведення підсумків та нагородження переможців.

Отож, перемогла команда _____

Ми вас вітаємо, ви МОЛОДЦІ!

Ось і закінчився брейн-ринг. Пройде час, ви станете дорослими і хочеться, щоб ви зростали в ріднім краї, з рідним словом. І ніколи не цурались української мови.

Бо ніхто немає права забувати
свої мови рідної нїде.
Як ті пісні, які співала мати,
ї як своє дитинство золоте.